

jezikovnega znanja ter dobrega pozornega ušesa za ljudsko govorico.

Če se med ljudstvom poizveduje po imenu kraja, se ne sme vprašati naravnost: kako se zove ta kraj? ampak vprašati se mora: kje sem? odkod si? kam greš? Iz odgovora na ta tri vprašanja, si mora izobrazenec napraviti pravilno ime. To priporočam zlasti učiteljstvu in duhovništvu. Previdnosti je treba pri črkah s in z, ker so Nemci za oboje pisali s, n. pr. Zabovci. Letos smo dobili dijake iz Zamušan. Del te občine je všolan in cerkveno podrejen k sveti Marjeti, drugi del pa k Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji. En dijak je imel v krstnem listu in šolskem izpričevalu „Samušani“, drugi pa „Zamušani“ To je anarhija!

Še hušji je sledeči slučaj: v krstnem listu nekega dijaka od Sv. Marjete stoji kot rojstni kraj „Gorišnica“. Ker sem v bližini doma, vem, da ljudstvo odgovarja na prej omenjena tri vprašanja: v Gorišncih, iz Gorišinjec, v Gorišnce. Po ljudski govorici so torej mogoče le sledeče oblike: Gorišenci, Gorišinci, Gorišinjci. Jezikoslovec mi je povedal, da je veljavna prva oblika: Gorišenci. Le po neodpustljivi površnosti je mogla priti v krstni list oblika: Gorišnica!

Semkaj spada tudi ime „Spuhlja“, ki se je začelo šopiriti. Ljudje govorijo: v Spühlih, iz Spühel, v Spühle, tako vsaj se spominjam iz mladih let. Torej je pravilna oblika: Spuhlji.

Oblika „Hajdin“ se je odomačila, a gotovo pod nemškim vplivom. Pred 30 leti so ljudje govorili: na Hajdini, iz Hajdine, na Hajdino, torej bi ime bilo: Hajdina. Nemci so slovensko končnico a izpustili, ostala je oblika Hajdin, ki je v slovenščini moškega spola. Ravnotako je nastala nemška oblika „Kartschowina“ pri Mariboru.

Izobraženci, ki so v prvi vrsti poklicani, da varujejo imena pred popačenjem, največ grešijo v tem oziru. Nimajo čuta za naša množinska imena, kakor kažeta primera Gorišenci in Spuhlji. Dvomim tudi o pravilnosti imen Dražence, Cirkovce, mislim, da so ta imena vsa moškega spola na — ci

Nadalje bo treba določiti načelno stališče, ali naj obvelja ljudska oblika Krčovina, Gajovci, Oslušovci ali slovniška Krčevina, Gajevci, Osluševci. Drugo vprašanje je, ali se naj piše po zgodovinskem razvoju ali po slovniško veljavnem pravopisu. N. pr. ime moje rojstne vasi Stojnci je pokojni zgodovinar Slekovec razlagal iz imena Stojan, Stojanci. Verjetno je, da je pri bajuvarskih Nemcih iz Stojandorfa („Stoan“) nastalo nemški Steindorf. Ali se naj vsled tega piše Stojnci ali pravopisno Stonjci (kakor konj).

Če so nemški uradniki pačili naša slovenska imena, ne smejo tega delati naši slovenski izobraženci. Nevarnost za to je tem večja, ker zdaj prihaja vedno več Slovencev iz drugih pokrajin, ki ne poznajo našega na-

voli zvezni vrhovni odbor za dobo pet let. Jednoglasi je bil sprejet predlog, da naj bo sedež glavnih činiteljev odbora in s tem odbora samega za dobo pet let v Ljubljani.

Bratje Hrvatje so predlagali, naj se dosedanji Sokolski glasnik premeni v „Jugoslovanski sokolski glasnik.“ Kot glavni nasprotni govornik je pobijal predlog general Štefanovič in rekel med drugim, da je iz cele Srbije onkraj Save navzoč en sam odposlanec, ker Sokoli stare kraljevine Srbije čuvajo še mejo proti Madžarom in Nemcem, torej naj pazijo vsi zborovalci, da ne žalijo srbskega narodnega čuta. Ako bi se imenoval skupni sokolski list, vestnik jugoslovanskega Sokola, potem bi mogli priobčevati tudi izdajice Bolgari svoja sokolska poročila v njem. Srbi pa še ne smatrajo Bolgarov za sebi enakim, zato naj se list imenuje samo Sokolski vestnik Srbóv, Hrvatov in Slovencev in izhaja naj v Zagrebu.

Glavni odbor zveze Sokola Srbóv, Hrvatov in Slovencev je bil voljen jednoglasi po od vseh treh dosedanjih zvezah predlagani listi. Slovence je doletela velika čast, da imajo v tem odboru, to je v skupnem

rečja. Ljudstvo pri nas ima sicer mnogo nemških izrazov za razne predmete, jezikovni črt pa je še dobro ohranjen, gotovo boljše nego v Ljubljani in drugod, kjer požirajo končnice. Ta čut naj se ne kviri z uradnimi spakami!

Dve važni zadevi mesta Ptuja!

V današnjem času, ko se vse nekako hitreje suče, se je v zadnjih dneh raznesla skoro neverjetna vest po našem mestu, da so se po inšpekciji neke višje vojaške osebe odločili vojaški krogi, da preselijo naš ptujski pionirski in saperski kader v Osjek v Slavonijo in neko majhno mesto v Srbijo ob Donavi.

Ob enem pa se vedno bolj potrjuje vest, da misli uprava južne železnice preseliti tudi reparaturno delavnico, ki je na tukašnjem kolodvoru, v Maribor. Ta novica je vse osupnila, ker je vendar ta delavnica za naše mesto velevažna industrijska postojanka; vse, kar misli na gospodarski in financijelni procvit Ptuja, ne more odobravati preseljevanja podjetja, kakor je ta delavnica, v kateri dela vsaj 50 rodbinskih očetov, ki imajo v Ptuju in njega okolici svoje domove, ki so jih postavili z velikim trudom. Vsi ti rodbinski očetje, bi naj potem ali prodali svoje hiše tukaj in se preselili v Maribor, ali pa zapustili predčasno svojo službo, na katero so navezani in za par kronc mesečno šli v pokoj, samo da bi jim ne bilo treba zapustiti svoje hišice, ki so si jo zgradili z tolikimi žrtvami! Vsak namreč dobro ve, da danes in za mnogo let sploh ni misliti na ustanovitev ozir. zidanje novega doma kje drugje.

Kaka škoda pa bi nastala za vse ptujske obrtnike in trgovce, ve zopet presoditi samo oni, ki preračunā, koliko manjka v takem kraju, ako se izseli 500 ljudi, ki so zaposleni v industrijo, kjer vendar vsak dan nekaj zaslužijo in kupujejo svojo življenske potreščine.

Koliko časa se je ptujsko mesto potegovalo, da se je zopet obnovila ta delavnica na južnem kolodvoru pred 20 leti, ker je v letu okoli 1870 bila že enkrat opuščena. Seveda velekapital, kakor je južna železnica, misli le na to, kako bi kje kako krono prištedila, da pa delavci v velikem mestu kakor je Maribor, veliko težje izhajajo, to nje ne briga. Pa tudi iz krogov ptujskih trgovcev, obrtnikov in meščanov prihaja danes glasen klic na mestni svet v Ptuju, da tvoj stori vse korake, da se nam ta postojanka industrije, ki jo do sedaj imamo, v Ptuju ohrani in nikakor ne skrči, ampak prej še razširi.

Gotovo je, da more vršiti dandanes delavec le tam z uspehom svojo delo, kjer je primerno in dovolj prehranjen. To je v srednjem mestu, kakor je naš Ptuj, za te v tukašnji delavnici zaposlene ljudi veliko lažje,

sokolskem odboru vseh Srbóv, Hrvatov in Slovencev štiri glavne činitelje in to: Starosta je brat dr. Oražen, načelnik brat Stane Vidmar, blagajnik brat Kajzelj in tajnik brat dr. Fuchs. Dragi čitatelj teh vrstic, posebno če si že Sokol, pomisli, koliko čast je to za naš narod, koliko zaupanje nam je s tem izrečeno, a zavedaj se tudi, da smo vsi slovenski Sokoli prevzeli težko, zelo težko a častno nalogo, da vodimo našega jugoslovanskega feniksa, našega prerobenega Sokola k svetlemu solncu, da posokolimo celi narod, in ga pripeljemo k zavesti, da je samo oni vreden svobodnega državljanstva, ki si je v to svrho odgojil um in telo.

Po izvolitvi govorili in prisegali so vsi novoizvoljeni, da hočejo posvetiti vse svoje sile, duševne in telesne, samo sokolskemu delu in s tem naši prekrasni troedini kraljevini.

Stane Vidmar je pokazal s svojim govorom, da ni samo najboljši telovadec, ampak da je tudi najboljši pojmovalec sokolskih načel in sokolskega poslanstva. Med drugim je prosil vse brate, naj bodo čisti in naj ljubijo svoje sobrate z iskreno sokolsko bratsko ljubeznijo, da more brat bratu v istini odkrito-

ko v Mariboru, kjer je itak velika delavnica južne železnice, ki zaposluje do 4000 delavcev z rodbinami in zraven teh še živi 36.000 civilnega prebivalstva v tem mestu.

Isto velja za naš pionirski in saperski kader. Ta dva vojaška oddelka, posebno pionirski, je bil zadnjih 50 let nekako zraščeen s Ptujem, in sedaj se nam hoče to vzeti, kar je tako potrebno, že radi velih nevarnosti pri prepogosto se ponavljajočih povodnih naše Drave.

Ves materijal bi se seve razvozil na vse vetrove in ostale vojaške naprave, ki so služile dolgo let za vaje pionirjem in saperjem, pa naj bi počasi razpadle.

Seve, ako se ne zdi škoda višjim vojaškim krogom in ne premislijo, da vendar ne gre, da bi se pustilo tu kratkomalo razpasti toliko vrednosti, na drugih krajih pa postavljati z milijoni davkoplačevalcev nove naprave, potem moramo ugovarjati tudi kot davkoplačevalci in kot lokalni domoljubi.

Kaj pa bode, ako pride danes ali jutri do velike povodni, kakoršnih je bilo najmanj 10 do 12 v zadnjih 50. letih, kakor nam kažejo letnice ob stebrih pri železniškem mostu! Takrat se bo pa vse čudilo, da je bila država tako neprevidna s tem premeščanjem in pa, da se mesto ni pobrigalo ob pravem času.

Da se nam ne pripeti ta dvojna škoda, ki bi bila za mesto Ptuj naravnost nenadomestljiva, pozivljamo mestni svet, da stori vse korake in z vso odločnostjo, dokler je še čas, ker star pregovor „po smrti je kesanje prepozno“, nas uči, da se da odvrniti marsikaka škoda še o pravem času, ako se ne vstraši truda.

F. Č.

Mlajši trgovci in obrtniki — Slovenci na deželo!

Grešne nemčurske duše delajo pokoro. To se vidi v mestih kakor se tudi opazuje na deželi. Laskajo se sedaj slovenskemu ljudstvu, hlinijo najbolše patriote ter pravijo, da so tudi poprej takšni bili. Pa kdo jim bo verjel, da so se res spokorili, spoznali svojo zмотo in se spremenile iz Savla v Pavla. Nekateri so se res poboljšali in skušajo popraviti grehe prejšnjih dni. Mnogim pa se na obrazu vidi, da se samo hlinijo in obračajo plašč po vetru. V srcu pa so ostali to, kar so bili poprej, neznačajni in nezanesljivi — še vedno narodni odpadniki. Ljudstvo jih dobro pozna, se jih sramuje in jih zaničuje.

To so razni gostilničarji, trgovci in drugi obrtniki. Ti sedaj žanjejo, kar so prej sejali, ko so uživali ugodnosti pod nemško vlado.

Prav je, da jih je slovenska oblast prisilila k temu, da so razobesili slovenske napise. Toda vsi niso izpolnili ukaza Napra-

srčno zreti v oči. Ves Vidmarjev govor se je poslušalo z največjo pazljivostjo in ne pomehati hoteče odobravanje je dokazalo, da vsi bratje razumejo našega Staneta.

Skupščina je bila zaključena in oznanila se nam je vesela vest, da odplovemo drugo jutro ob 7. uri po Donavi v Beli grad.

Odločena je bila takoj ura počitka, to se pravi, določene so bile sokolske patrolje, ki so dobile nalogo, ob 23. uri pregledati vse javne prostore in slučajno še bedeče brate opomniti na potrebo počitka.

Pa kako bi sploh človek prišel ta poslednji večer v gostilno ali kavarno, saj je bil vendar poslednji večer pri dragem srbskem gostitelju. Ej ljudje božji, nimate pojma, kako smo se poslavljali celi večer, da celo plakala so mehka bratska srbska srca in tudi mi Slovenci smo rojeni za ljubezen in nežna čutila, tudi nam so se rosile oči. Povabljali smo brate Srbe v našo ožjo domovino, da spoznajo nje krasoto, da vidijo, da je mnogo mnogo tisoč Srbe ljubečih našincev ostalo doma.

(Nadaljevanje sledi.)